

opusdei.org

Foarte umani, foarte divini (XIX): Să dai ce este mai bun din tine

Virtuțile ne pun în valoare personalitatea și ne fac flexibili pentru a descoperi binele în situațiile cotidiene.

19.01.2024

Un poet și-a imaginat cum păsările din zonele de coastă, îmbătate de bucuria de a contempla spuma mării și frumusețea cerului, zboară susținute de briză. Dacă nu avem

șansa de a trăi pe malul oceanului, ne putem poate aminti de impresia pe care ne-o lasă fiecare vizită la mare; nu doar din cauza imensității sale, a culorilor sale, sau de atmosfera pe care ea o creează, dar și din cauza zgomotului său. De altfel, există nenumărate înregistrări ale sunetului mării, care ne permit să ascultăm, de oriunde, acest cor de voci – al apei, al stâncilor, al păsărilor, al nisipului – atât de vii pentru cei care îl ascultă. Sfântul Josemaría și-a imaginat exact virtuțile pe care fiecare dintre aceste sunete, atât de diferite în timbrul și intensitatea lor, dar care împreună, formează muzica mării; „ După cum clamoarea oceanului este făcută din zgomotul fiecăruia dintre valuri, tot așa sfințenia apostolatului vostru se compune din virtuțile personale ale fiecăruia dintre voi” ^[1].

Perfecțiunea nu este egalitate

Sfântul Jerome scrie că „Isus Cristos nu poruncește lucruri imposibile, ci lucruri perfecte” ^[2]. Cine ar îndrăzni să spună despre el însuși că acțiunile lui „sunt perfecte”? De altfel, mărturisirea sfinților merge, cu siguranță, în sens invers: pe măsură ce se apropie de lumina lui Dumnezeu, ei iau din ce în ce mai mult cunoștință despre imperfecțiunile lor. Suntem cu atât mai mult perplecși cu cât versetul din Evanghelie, la care se referă sfântul Jerome, este tocmai o poruncă a lui Isus: „Fiți perfecți după cum Părintele vostru ceresc este perfect” (Mt 5, 48). Ce mister conțin aceste cuvinte?

Noi vom concepe deseori „perfecțiunea” ca pe ceva inegal în genul său, ceva impracticabil. Aplicată comportamentului unei persoane, o asemenea idee de „perfecțiune” ne poate chiar repugna, atâta este de departe de

experiența noastră obișnuită. Totuși, sensul cel mai frecvent în Biblie este cel al ceva de complet, de realizat, care dă tot ce poate el da. Aceasta permite să înțelegem mai bine că invitația lui Cristos de a fi „perfect” nu este concluzia unei liste de criterii de umplut în toate domeniile vieții, ci încoronarea unui discurs în care vorbește despre a-i iubi pe toți oamenii, prieteni sau dușmani, după cum îi iubește Dumnezeu (cf. Mt 5, 48). Sfințenia nu constă în a face din ce în ce mai multe lucruri, ori a satisface anumite norme pe care ni le-am fixat. Calea sfințeniei, cum ne-o explică sfântul Paul, este secundarea Duhului Sfânt, până când Cristos să se fi format în noi (cf. Gal 4, 19) ^[3].

Chiar în această linie, Catehismul Bisericii vorbește despre virtuțile umane notând mai întâi că ele „permit persoanei, nu doar a efectua acte bune, ci de a da ceea ce este mai bun în ele însele” ^[4]. După cum toate

valurile sunt amestecate și mereu distincte unele de altele, pentru a da muzica mării, fiecare dintre virtuți rezonază în armonie într-o viață sfântă: împreună, ele dau formă celei mai bune versiuni a fiecăruia dintre noi. Și după cum nu există două persoane identice în lume, nu există două moduri identice de a combina fiecare dintre virtuți. Pentru a ne face sfinți, adică pentru a ne conduce la el, Dumnezeu contează pe fiecare dintre caracteristicile noastre unice, pe care le cunoaște mult mai bine decât noi. Este datoria fiecăruia dintre noi „să întrevadă misterul unic și inimitabil pe care îl are Dumnezeu pentru fiecare și pe care le realizează în contexte și limitele cele mai variate” ^[5]: a scote la iveală cu harul lui Dumnezeu și libertatea noastră pe fiul iubit, pe fiica iubită, la care Domnul a visat din eternitate. De aceea, foarte devreme, sfântul Josemaría le-a spus celor care se apropiau de Opus Dei: „Voi trebuie să

fiți la fel de diferiți după cum au fost între ei sfinții din paradis, în care fiecare are trăsăturile sale personale și unice” [6]

Sfințenia este un costum pe măsură

Diferitele virtuți nu ne ajută doar să preferăm binele în locul răului într-o acțiune particulară; deja este bine, dar nu este încă destul. Într-adevăr, virtuțile ne ajută să ne controlăm și ne canalizează forțele spre iubire.

Astfel, ele ne ajută să alegem, mai degrabă, mai binele decât mediocrul. Virtutea este redusă uneori la un compromis între două extreme negative ca o jumătate geometrică între doi poli pe care vrem să-i evităm. De fapt, în loc să privim în sus, spre vârf suntem atenți să nu cădem în prăpastie, nici la dreapta, nici la stânga. Totuși, Dumnezeu ne-a dat fiecăruia dintre noi propriul său vârf, ce corespunde propriului

nostru peisaj geologic, în care evoluăm; iar în acest peisaj noi trebuie să descoperim la fel de bine diferitele obstacole ,ori pericole ce ne pândesc, cât și terenul la care picioarele noastre aderă cel mai bine la sol.

Comentând etica aristoteliană, sfântul Toma subliniază că „mediul *pentru noi* nu este nici deasupra nici sub proporția dorită *pentru noi*. Acest mediu nu este deci același pentru toți” ^[7]. Sfântul dominican o ilustrează cu imaginea pantofilor; fiecare trebuie să-și găsească propria mărime; cât despre filozoful grec, folosește imaginea hranei; un atlet și o persoană care aproape nu face exercițiu fizic nu sunt cumpătați, sobri în același mod. Fiindcă nu există un singur mod de a trăi virtuțile, nu este înțeleaptă încercarea de a scrie rețete universale pentru a deveni ordonat, generos sau umil. În plus, cum a

înțeles-o și Aristotel, nu devii mai virtuos îndeplinind exterior o serie de acte, ci îndeplinindu-le cu dispoziții interioare specifice: „Mai întâi să știi ce faci; apoi dacă le alegi singur, și le alegi pentru tine însuți; și, în al treilea rând, dacă le îndeplinești cu fermitate și statornicie” ^[8]. Prin urmare, dacă formarea nu te ajută să înțelegi interesul dobândirii cutărei sau cutărei virtuți și să o alegi liber, mișcat de iubire, actele exterioare presupuse a lucra în această direcție riscă să fie zadarnice.

Uimită de faptul că Domnul vrea să se bazeze pe trăsăturile personale ale fiecăruia dintre noi, pentru ne face sfinți, o femeie simplă se ruga astfel: „Fă-ne să ne trăim viața nu ca un joc de șah, în care totul este calculat, nu ca un meci, unde totul este dificil, nu ca o teoremă cu care ne batem capul, ci ca o sărbătoare fără sfârșit, în care întâlnirea cu tine se reînnoiește, ca

un dans, ca un dans în brațele
harului tău” ^[9].

Mușchi supli și flexibili

Marea elasticitate a mușchilor este unul din indicatorii unei bune condiții fizice. Datorită exercițiilor de întindere și a unei bune întrețineri a articulațiilor, corpul poate atinge poziții greu de imaginat. Menținerea acestei suplețe musculare permite evitarea problemelor legate de o rea postură permanentă și reduce riscul rănirii. Este la fel cu virtuțile în viața spirituală. De aceea sfântul Josemaría spunea că „sfințenie este flexibilă ca mușchii bine dezvoltați” ^[10]. În acest sens, explica el, dacă iubirea lui Dumnezeu ne împinge uneori să luptăm spre a face ceva ce ni se pare dificil, în alte momente el ne împinge să optăm pentru ceva mai confortabil și să-i mulțumim.

Nu este la întâmplare faptul că cuvântul „virtute” vine din latinescul

virtus, care înseamnă capacitate sau forță, ca și mușchii. Virtuțile, în măsură în care fac parte din noi, ne permit nu doar să împlinim acțiuni bune cu entuziasm și ușurință, dar ne fac flexibili pentru a adopta direcția pertinentă în orice moment. Este adevărat că virtuțile ne determină să facem lucrurile într-o manieră ordonată; dar mai profund, ne determină să fim noi înșine ordonați, chiar dacă, uneori, din exterior nu s-ar spune.

Se povestește că sfântul Carol Borromeu, tânăr episcop, avea reputația că este o persoană foarte austeră, care nu mânca decât pâine și nu bea decât apă, și acestea minimum minimorum; totuși, dacă aceasta îi favoriza relațiile cu anumite persoane, el nu ezita să bea vin atât de des pe cât trebuia ^[11].

„Dacă am face altfel, spunea fondatorul Opus Dei, am risca să devenim ca acei creștini rigizi, fără

viață, asemenea păpușilor din cârpă”^[12]. Însă, una dintre caracteristicile cele mai frapante ale păpușilor din cârpă, este că ele nu încetează să zâmbească. Nouă tuturor ne place să fim înconjurați de persoane vesele, asta pentru că ele sunt așa în mod liber, într-un bun moment și în bună măsură, și nu pentru că au adoptat mecanic un anumit comportament.

Sfântul Francisc de Sales, la începutul corespondenței cu cea care va deveni sfânta Ioana de Chantal, o punea în gardă contra eventualei lipse de libertate în care ea putea aluneca, înțelegându-se și în dorințele sale de viață creștină.

„Întrerupeți un suflet care s-a atașat exercițiului meditării și îl veți vedea ieșit mâhnit, neliniștit și uimit. Un suflet cu adevărat liber va ieși cu aceeași față și o inimă binevoitoare față de inoportunul care l-a deranjat, căci este unul singur, fie servindu-l pe Dumnezeu meditând, fie

servindu-l și suportându-și aproapele; ambele sunt voința lui Dumnezeu, dar faptul de a-l suporta pe aproapele este necesar în acel moment” [13].

„Fiți curajoși”, încuraja Papa Francisc adresându-se unui grup de tineri polonezi. „Lumea are nevoie de libertatea voastră de spirit, de privirea voastră încrezătoare în viitor, de setea voastră de adevăr, de bunătate și de frumusețe” [14]. Forța și flexibilitatea, pe care virtuțile ni le aduce, sunt precum clamoarea oceanului care insistă pentru a ne arăta noutatea sa și frumusețea sa; în afară de asta, ele manifestă Spiritului Sfânt docilitatea noastră pentru ca Isus să poată fi format în sufletele noastre într-un mod unic în istorie. Nu este ciudat că, Catehismul ne vorbește anume despre virtuți în capitolul despre „vocația omului” [15]:

pentru că noi suntem chemați să trăim această viață divină, suntem chemați să ne ridicăm ochii spre orizont, ca acele păsări din zonele cotiere, încrezători că Dumnezeu ne susține lupta.

[1] Sfântul Josemaría, *Drum*, nr. 960.

[2] Citat în *Catena Aurea*, comentariu din Mt 5, 43-48.

[3] Mgr Fernando Ocáriz, *Scrisoare pastorală*, 28 oct. 2020, nr. 6.

[4] *Catehismul Bisericii Catolice*, nr. 1803.

[5] Papa Francisc, Exh. ap. *Gaudete et exsultate*, nr. 170.

[6] Sfântul Josemaría, *Drum*, nr. 947.

[7] Sfântul Toma din Aquino,
Comentariul Eticii la Nicomache,
cartea II, lecția VI.

[8] Aristotel, *Etica Nicomahică*,
1105a-1105b.

[9] Slujitoarea lui Dumnezeu
Madeleine Delbrêl, *Dansul ascultării*.

[10] Sfântul Josemaría, *Forja*, nr. 156,
citat de Mgr Fernando Ocariz,
Scrisoare pastorală, 28 oct. 2020, nr.
6.

[11] Cf. Sfântul Francisc de Sales,
Scrisoarea baroanei de Chantal, 14
oct. 1604.

[12] Sfântul Josemaría, *Forja*, nr. 156.

[13] Sfântul Francisc de Sales,
Scrisoare baroanei de Chantal, 14 oct.
1604.

[14] Papa Francisc *Mesaj*, 15 august
2018.

^[15] *Catehismul Bisericii Catolice,*
Partea a treia, Prima secțiune.

Andrés Cárdenas Matute

pdf | document generat automat din
<https://opusdei.org/ro-ro/article/foarte-umani-foarte-divini-xix-sa-dai-ce-este-mai-bun-din-tine/> (23.07.2025)